

ทัศนคติและความพึงพอใจของสมาชิกเกษตรกรต่อการจัดการโรงสีชุมชน

ตำบลทุ่งรวงทอง อำเภอจุน จังหวัดพะเยา

Attitude and Satisfaction of Famer Group on Management of Community

Rice-mill in Tong Ruang Tong Sub District Jung District Phayao Province

สุนทร คล้ายอ่ำ^{1*} และ สาริต เชื้ออยู่ย่น¹

Sunthon Khelai Um^{1*} and Satit Chuayounan¹

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานครั้งนี้ คือ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติและความพึงพอใจของสมาชิกโรงสีชุมชนที่ดีต่อการจัดการโรงสีชุมชน ในตำบลทุ่งรวงทอง อำเภอจุน จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านเครื่องจักร ด้านการเงิน ด้านการจัดการ และน้อยที่สุดคือด้านองค์ความรู้และข้อมูลข่าวสาร ความพึงพอใจของสมาชิกเกษตรกร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการประสานงาน ด้านการจัดการองค์กร ด้านการสื่อสาร ด้านการเงิน ด้านการดำเนินงาน ด้านบุคลากร และน้อยที่สุดด้านการวางแผนตามลำดับ ส่วนทัศนคติและความพึงพอใจที่อยู่ในระดับปานกลางนั้น เนื่องจากระบบการจัดการขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชน

คำสำคัญ: โรงสีชุมชน, การจัดการ

Abstract

The purpose of this study is; to study attitude and Satisfaction of Famer Group on Management of Community Rice-mill in Tong Ruang Tong Sub District Jung District Phayao Province.

Finding are as follows: 1.) The attitude average level is the middle which the most level is human resource but the less level is knowledge and information 2.) Satisfaction average level is the middle which the most level is Co-ordination but the less level is planning. The results of attitude and satisfaction are middle level because less community participation.

Keywords: Rice-mill, Management

¹ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา จังหวัดพะเยา 56000

¹ Business Management , School of Management and Information Science, University of Phayao, Phayao Province 56000

E-mail : Sunthon.Kh@up.ac.th, Satit.ch@up.ac.th

Received: 13 January 2012; Accepted: 25 December 2013

(บทความวิจัยเรื่องนี้ได้นำเสนอในงานการประชุมวิชาการพะเยาวิจัย ครั้งที่ 1 ในวันที่ 12-13 มกราคม 2555 ณ มหาวิทยาลัยพะเยา)

บทนำ

ตำบลทุ่งรวงทอง ตั้งอยู่ในอำเภอจุนจังหวัดพะเยา อยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัด มีพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มและที่ราบเชิงเขา มีแม่น้ำอิงไหลผ่าน พื้นที่เหมาะแก่การทำเกษตรกรรม มีจำนวนประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล 7,329 คน อาชีพหลักคือการทำนา โดยมีผลผลิตข้าวเป็นจำนวนมากและมีข้าวที่ได้คุณภาพดี เพราะเป็นแหล่งที่เป็นอยู่ข้าวอยู่น้ำที่สามารถผลิตข้าวหอมมะลิชั้นเยี่ยมของภาคเหนืออยู่ที่ตำบลทุ่งรวงทอง อำเภอจุน จังหวัดพะเยา จึงได้ร่วมคิดและสร้างสรรค์คำขวัญ/สโลแกน “ดินน้ำชุ่ม ข้าวหอมหวาน รับประทานอร่อย” และหลักคุณธรรมทางธุรกิจของชุมชนที่ควรปฏิบัติ คือ “ดินดำน้ำชุ่ม ข้าวอินทรีย์นุ่มหอมหวาน คนในชุมชนอยู่อย่างสุขสำราญ เพราะน้อมคำพระราชทานว่า พอเพียง” ทำให้ทางภาครัฐได้มีบทบาทเข้ามาช่วยส่งเสริมในด้านการผลิตและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

เนื่องจากเป็นชุมชนที่มีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จึงเกิดแนวความคิดการรวมกลุ่มจัดตั้งโรงสีเพื่อการประกอบธุรกิจโรงสีข้าว ในนามโรงสีข้าวชุมชนตำบลทุ่งรวงทอง ที่มีการร่วมมือช่วยเหลือกันของคนในชุมชน ซึ่งโรงสีชุมชนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลที่มีนโยบายมุ่งเน้นการกระจายอุตสาหกรรมสู่ท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน

ปรัชญาการก่อตั้งโรงสีข้าวชุมชนตำบลทุ่งรวงทอง เกิดจากการรวมกลุ่มของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลทุ่งรวงทอง อำเภอจุน จังหวัดพะเยา ซึ่งคนในพื้นที่ส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา แต่ด้วยในพื้นที่ตำบลทุ่งรวงทองไม่มีโรงสีข้าวและโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพที่เหมาะสมสำหรับการจัดการข้าวเปลือก ทำให้เกษตรกรเมื่อเสร็จสิ้นฤดูกาลเก็บเกี่ยว ข้าวเปลือกจะถูกขายแก่พ่อค้าคนกลางและด้วยอำนาจการต่อรองที่น้อยทำให้ถูกกดราคาของพ่อค้าคนกลาง ดังนั้นจึงเกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกรจัดตั้งเป็นกลุ่มทำนาทุ่งรวงทองเพื่อช่วยเหลือกันในยามเดือดร้อน เพื่อต่อรองกับพ่อค้าคนกลางโดยมีแนวคิดจัดตั้งโรงสีชุมชน

การดำเนินงานของโรงสีชุมชนเริ่มก่อตั้ง ในปี 2545 มีกำลังการผลิต 20 ตัน โดยได้รับเงินสนับสนุนจากโครงการ 1 ตำบล 1 ล้านบาท ซึ่งเป็นนโยบายของ

รัฐบาลในขณะนั้น มีแกนนำคือ กำนันแล้ มาฉิม และผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบลทุ่งรวงทอง

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา 10 ปีที่ผ่านมา ทำให้ทราบถึงปัญหาการจัดการโรงสีชุมชนของกันตนาตะเกา และคณะได้ศึกษา [2] ดังนี้

1. คณะกรรมการโรงสีชุมชน ที่ผ่านมามีการเปลี่ยนแปลงทั้งสิ้น 3 ครั้ง การเปลี่ยนแปลงแต่ละครั้งมีมูลเหตุจากการลาออก และการทุจริตทางการเงิน

2. ระเบียบข้อบังคับ นโยบายของคณะกรรมการต้องสีข้าวครั้งละมากตามกำลังการผลิต 20 ตัน เพื่อเป็นการประหยัดค่าไฟ ซึ่งเป็นระเบียบและนโยบายของกลุ่ม สมาชิกส่วนใหญ่ไม่เข้าใจกับนโยบายการรวมข้าวของโรงสีที่ได้ตั้งไว้ซึ่งจะต้องนำข้าวมาฝากรวมกันเมื่อได้ปริมาณที่พอเหมาะจึงนำมาแปรรูปแต่ชาวบ้านไม่ต้องการนำข้าวมาปนกันเนื่องจากคุณภาพข้าวของแต่ละรายมีความแตกต่างกัน

การสีข้าวจำนวนครั้งละมาก ๆ ปัญหาที่ตามมาคือจำนวนข้าวที่ชาวบ้านนำมาสีมีจำนวนน้อยลง เมื่อสมาชิกไม่นำข้าวมาสีที่โรงสีชุมชน ก็ทำให้การดำเนินงานของโรงสีชุมชนลดบทบาทลง และก็หยุดดำเนินงานในที่สุด

3. การมีส่วนร่วม เป้าหมายการมีส่วนร่วมของสมาชิกบางส่วนเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว สมาชิกไม่เข้าใจเป้าหมายที่แท้จริงของการรวมกลุ่มการเป็นสมาชิกโรงสีข้าวชุมชน เข้ามาโดยหวังผลกำไรจากการปันผล เมื่อสมาชิกไม่เห็นความสำคัญทำให้การดำเนินงานของโรงสีข้าวชุมชนไม่ราบรื่นจึงเกิดการยุบกลุ่ม ถอนหุ้นและมีการคืนหุ้น

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาของโรงสีชุมชนตำบลทุ่งรวงทองเกิดปัญหาและอุปสรรค การดำเนินงานขาดช่วงการบริหารจัดการ และปัจจุบันภาคส่วนต่าง ๆ ในชุมชนไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานการศึกษา กลุ่มชุมชนและกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ต้องการฟื้นฟูโรงสีชุมชนอีกครั้ง โดยมีแกนนำคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและโรงเรียนพญาลอวิทยาคม ร่วมกับภาคส่วนอื่น ๆ แต่การที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนั้นต้องอาศัยการศึกษาผลการจัดการโรงสีชุมชนที่ผ่านมาโดยอาศัยข้อมูลย้อนกลับจากเกษตรกรและผู้มีส่วนร่วมที่ได้เข้าร่วมในการดำเนินงานดังกล่าว โดยวิธีการ

ศึกษาทัศนคติที่มีต่อรูปแบบการจัดการโรงสีชุมชนและศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการจัดการโรงสีหลังการได้เข้าร่วม เป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงานของโรงสีชุมชน เพื่อการเปลี่ยนแปลงอยู่บนฐานการดำเนินงานที่ผ่านมา

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาทัศนคติและความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการจัดการโรงสีชุมชน ตำบลทุ่งรวงทอง อำเภोजัน จังหวัดพะเยา เพื่อนำผลการศึกษา ปัญหาและข้อเสนอแนะไปใช้พัฒนาและปรับปรุงในการดำเนินงานต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

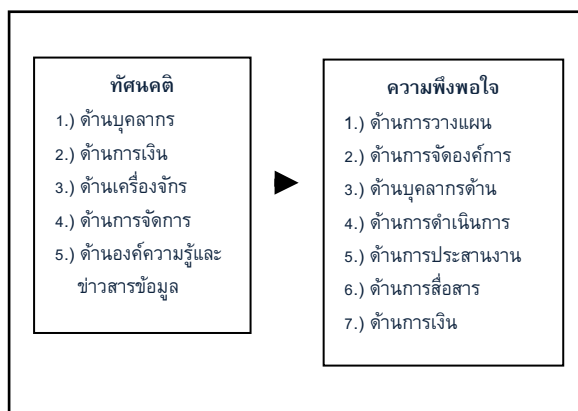
1. ศึกษาทัศนคติที่มีต่อการจัดการโรงสีชุมชน
2. ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการโรงสีชุมชน

นิยามศัพท์

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึก ความคาดหวังที่มีต่อแนวทางการจัดการโรงสีชุมชน

ความพึงพอใจ หมายถึง การประเมินความรู้สึกรู้สึกและความคาดหวัง หลังจากการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของระบบการจัดการโรงสีชุมชน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ทัศนคติ ประกอบด้วยปัจจัย 5 ด้าน ตามแนวคิดหลักการปฏิบัติงานของ Norbert Wiener ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการเงิน ด้านเครื่องจักร ด้านการจัดการ ด้านองค์ความรู้และข่าวสารข้อมูล ส่วนความพึงพอใจ ประกอบด้วยปัจจัย 7 ด้าน ตามแนวคิดการจัดการของ

POSDCoRB ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านบุคลากรด้านการดำเนินการด้านการประสานงาน ด้านการสื่อสาร และด้านการเงิน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทัศนคติ คือ ความรู้สึกนึกคิดและแนวปฏิบัติของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า อันได้แก่ บุคคล สิ่งของและสถานการณ์รอบด้าน ความรู้สึกนึกคิดเหล่านี้ เกิดจากการที่บุคคลได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากสังคมและสภาพแวดล้อม และรับเอาผลจากการเรียนรู้ดังกล่าวมาเป็นมาตรฐานในการกำหนดแนวทางพิจารณาสิ่งต่าง ๆ โดยทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอาจแตกต่างกันไปตามประสบการณ์และการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ซึ่งจะทำให้พฤติกรรมที่มีต่อสิ่งนั้นต่างกันไปด้วย

ทัศนคติสามารถแบ่งออกเป็น 3 แนวคิด คือ

1. แนวคิดแบบดั้งเดิม ที่มีความเชื่อว่าทัศนคตินั้นเป็นมิติเดียวที่ (Unidimensional) ประเมินค่าต่อสิ่งนั้นเพียงเชิงลบและเชิงบวก
2. แนวคิดที่มีความเชื่อว่าทัศนคติมี 3 มิติ คือ มิติด้านความรู้ (knowledge) มิติด้านความเข้าใจ (Cognitive) และมิติด้านความรู้สึก (Affective)

3. แนวคิดที่อธิบายองค์ประกอบของทัศนคติ โดยการเขียนความสัมพันธ์แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง

ความพึงพอใจ มีความเกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดและทัศนคติของบุคคลที่แสดงออกทางพฤติกรรม ซึ่งความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นได้รับการตอบสนองหรือได้รับการปฏิบัติที่ดีจากองค์กร ซึ่งความพึงพอใจนั้นเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาไม่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน แต่สามารถคาดคะเนได้ว่ามีหรือไม่ มีจากการสังเกตพฤติกรรมของคนเท่านั้น การที่จะทำให้คนเกิดความพึงพอใจจะต้องศึกษาปัจจัยและองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุแห่งความพึงพอใจนั้น

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาการทำวิจัยในครั้งนี้คือ สมาชิกเกษตรกรโรงสีชุมชนตำบลทุ่งรวงทอง อำเภोजันทพะเยา จำนวน 528 คน จากนั้นทำการเปิดตารางเครชีและมอร์แกนได้จำนวน 226 คน

การศึกษาวิธีเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามของเกษตรกรที่มีต่อการจัดการโรงสีชุมชนตำบลทุ่งรวงทอง อำเภोजันทพะเยา ประกอบด้วย เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษาและจำนวนที่ดินที่มี กรรมสิทธิ์ครอบครอง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติ 5 ระดับ (มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด) ของสมาชิกที่มีต่อการจัดการโรงสีชุมชนตำบลทุ่งรวงทอง อำเภोजันทพะเยา

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจ 5 ระดับ (มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด) ของสมาชิกที่มีต่อการจัดการโรงสีชุมชนตำบลทุ่งรวงทอง อำเภोजันทพะเยา

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มสมาชิกโรงสีชุมชนตำบลทุ่งรวงทอง อำเภोजันทพะเยา โดยชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลร่วมกับผู้ช่วยนักวิจัย โดยการแจกแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 226 ชุด ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 2 สัปดาห์ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 226 ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มเกษตรกรตำบลทุ่งรวงทอง อำเภोजันทพะเยา มาหาค่าร้อยละและการหาค่าเฉลี่ย

การศึกษาวิธีเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การจัดเวทีประชุมกลุ่มแบบมีส่วนร่วมระหว่างเกษตรกร คณะกรรมการและผู้นำชุมชน โดยการคืนข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ทัศนคติ และความพึงพอใจเพื่อหาสาเหตุและรายละเอียดดังกล่าว

การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ การใช้เทปบันทึกภาพ/เสียงร่วมกับการจดบันทึกสรุปประเด็นการจัดเวทีประชุมกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การเขียนบรรยายพรรณนาจากการถอดเทปให้ครอบคลุมประเด็นการจัดการโรงสีชุมชนที่ได้จากการมีส่วนร่วมระหว่างผู้วิจัย เกษตรกร คณะกรรมการและผู้นำชุมชน

ผลการศึกษา

ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ พบว่าเพศชายมีจำนวนมากที่สุด 153 คน คิดเป็นร้อยละ 67.70 รองลงมาเป็นเพศหญิงจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 32.30

การศึกษา พบว่าระดับการศึกษาประถมศึกษาตอนต้น มีจำนวนมากที่สุด 158 คน คิดเป็นร้อยละ 69.91 รองลงมาประถมศึกษาตอนปลาย มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 18.58 รองลงมามัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 5.31 รองลงมามัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 4.43 และอื่นๆ มีจำนวนน้อยที่สุด 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.77

รายได้ พบว่ารายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด 123 คนคิดเป็นร้อยละ 54.42 รองลงมารายได้ 5,001-10,000 บาท มีจำนวน 94 คนคิดเป็นร้อยละ 41.60 รองลงมารายได้ 10,001-15,000 บาท มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.09 และรายได้ 15,001-20,000 บาท มีจำนวนน้อยที่สุด 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.89

การถือครองที่ดิน พบว่าจำนวนไร่ที่ทำนามีกรรมสิทธิ์ครอบครอง 11-20 ไร่มีจำนวนมากที่สุด 79 คน คิดเป็นร้อยละ 34.96 รองลงมา 5-10 ไร่ มีจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 25.66 รองลงมา 21-30 ไร่ มีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 20.80 รองลงมา 31-40 ไร่

มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 13.71 และ 41 ไร่ขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด 11 คน คิดเป็นร้อยละ 4.87

ทัศนคติต่อการจัดการโรงสีชุมชน

ผลการศึกษาทัศนคติของสมาชิกที่มีต่อการจัดการโรงสีชุมชน พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกออกเป็นรายด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านบุคลากร พบว่าทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งรายละเอียดย่อยเรียงลำดับมากที่สุด สามลำดับได้แก่ คณะกรรมการมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ คณะกรรมการมีความรู้ความสามารถในการใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์ คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่มีเพียงพอต่อการให้บริการแก่สมาชิก ส่วนทัศนคติที่ต่ำที่สุดในด้านบุคลากร คือ มนุษยสัมพันธ์ของคณะกรรมการโรงสีชุมชนที่มีต่อสมาชิกโรงสีชุมชน

ด้านการเงิน พบว่าทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งรายละเอียดย่อยเรียงลำดับมากที่สุด สามลำดับได้แก่ จำนวนเงินที่ได้รับจากการซื้อขายแก่โรงสีชุมชน ค่าใช้จ่ายในการสีข้าวเปลือกและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่คณะกรรมการเรียกเก็บจากการใช้บริการ และสุดท้ายคือ การจัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบสามารถตรวจสอบได้ ส่วนทัศนคติที่มีค่าต่ำที่สุดในด้านการเงิน คือ การจ่ายเงินปันผลเป็นไปอย่างสม่ำเสมอแก่สมาชิกโรงสีชุมชน

ด้านเครื่องจักร พบว่าทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งรายละเอียดย่อยเรียงลำดับมากที่สุด สามลำดับได้แก่ สมาชิกสามารถเข้าใช้บริการเครื่องสีข้าวได้ตามกำหนดเวลาที่ตกลงกันไว้ คณะกรรมการมีการตรวจสอบเครื่องสีข้าวอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ และเครื่องสีข้าวมีกำลังการผลิตที่เพียงพอต่อความต้องการ ส่วนทัศนคติที่มีค่าต่ำที่สุด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของเครื่องสีข้าว

ด้านการจัดการ พบว่าทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งรายละเอียดย่อยเรียงลำดับมากที่สุด สามลำดับได้แก่ การจัดการระบบบริการที่มีประสิทธิภาพ การจัดพื้นที่ใช้สอยและการบริการภายในโรงสีชุมชนอย่างเหมาะสม และคณะกรรมการมีการวางแผนงานที่เป็นระบบในการทำงาน ส่วนทัศนคติที่ต่ำที่สุดในด้านการจัดการ คือ ประสิทธิภาพการบริหารงานของคณะกรรมการ

ด้านองค์ความรู้และข่าวสารข้อมูล พบว่าทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งรายละเอียดย่อยเรียงลำดับมากที่สุด สามลำดับได้แก่ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ การแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับราคาซื้อ ขาย ข้าวให้ทราบอย่างสม่ำเสมอ และการให้คำแนะนำ คำปรึกษา แนะนำราคาข้าว การจำนำข้าว การสีข้าว ส่วนทัศนคติที่ต่ำที่สุดด้านองค์ความรู้และข่าวสารข้อมูล คือ การชี้แจงผลการดำเนินงานของโรงสีชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

ทัศนคติด้าน	ร้อยละ	การแปลค่า
เครื่องจักร	54.80	ปานกลาง
บุคลากร	54.00	ปานกลาง
การเงิน	50.40	ปานกลาง
การจัดการ	48.60	ปานกลาง
องค์ความรู้และข่าวสารข้อมูล	47.40	ปานกลาง
รวม	51.04	ปานกลาง

ตารางที่ 1 : ตารางสรุปทัศนคติที่มีต่อการจัดการโรงสีชุมชน

ความพึงพอใจต่อการจัดการโรงสีชุมชน

ผลการศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการจัดการโรงสีชุมชน พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง แต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านการวางแผน พบว่าความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งรายละเอียดย่อยเรียงลำดับมากที่สุด สามลำดับได้แก่ วิเคราะห์สถานการณ์เพื่อปรับที่เปลี่ยนแปลงตามกลไกตลาด การวางแผนการทำงานแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และการกำหนดทางปฏิบัติงานของโรงสีชุมชนอย่างชัดเจน ส่วนความพึงพอใจที่มีค่าต่ำที่สุดด้าน คือ การวางแผนการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำงานระบบโรงสีชุมชน

ด้านการจัดองค์กร พบว่าความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งรายละเอียดย่อยเรียงลำดับมากที่สุด สามลำดับได้แก่ การเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การกำหนดโครงสร้างการทำงานของโรงสีชุมชน และการกำหนดอำนาจหน้าที่การทำงานของคณะกรรมการ ส่วนความพึง

พอใจที่มีค่าต่ำที่สุด คือ การจัดสรรภาระงานตามความรู้ความสามารถของคณะกรรมการ

ด้านบุคลากร พบว่าความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งรายละเอียดย่อยเรียงลำดับมากที่สุดสามลำดับ ได้แก่ การจัดอัตรากำลังคณะกรรมการมีความเหมาะสมกับปริมาณงาน การคัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและเข้าใจเกี่ยวกับงาน และการพัฒนาศักยภาพและความรู้ของคณะกรรมการ ส่วนความพึงพอใจที่มีค่าต่ำที่สุดด้าน คือ ผลตอบแทนที่ให้แก่คณะกรรมการและสมาชิก

ด้านการดำเนินงาน พบว่าความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งรายละเอียดย่อยเรียงลำดับมากที่สุดสามลำดับ ได้แก่ คณะกรรมการให้คำปรึกษา คำแนะนำ และการสอนงาน คณะกรรมการให้คำแนะนำและข้อสงสัยแก่สมาชิกได้อย่างถูกต้อง และการทำงานของคณะกรรมการมีการสั่งงานอย่างถูกต้องและชัดเจน ส่วนความพึงพอใจที่มีค่าต่ำที่สุดด้าน คือ การมอบหมายงานตามความเหมาะสมของคณะกรรมการแต่ละคน

ด้านการประสานงาน พบว่าความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งรายละเอียดย่อยเรียงลำดับมากที่สุดสามลำดับ ได้แก่ การรับข่าวสารจากภายนอกเป็นประจำสม่ำเสมอ คณะกรรมการมีการทำงานร่วมกันด้วยความสามัคคี และคณะกรรมการมีความร่วมมือในการติดต่อประสานงานกับภาครัฐและเอกชนเป็นอย่างดี ส่วนความพึงพอใจที่มีค่าต่ำที่สุดด้าน คือ คณะกรรมการและสมาชิกมีความร่วมมือและช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี

ด้านการสื่อสาร พบว่าความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งรายละเอียดย่อยเรียงลำดับมากที่สุดสามลำดับ ได้แก่ การได้รับข่าวสารจากหน่วยงานภายนอกอย่างสม่ำเสมอ ความรวดเร็วในการตอบข้อร้องเรียน การรายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการให้แก่สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ ส่วนความพึงพอใจที่มีค่าต่ำที่สุดด้าน คือ การรายงานความคืบหน้าการดำเนินงานของคณะกรรมการอย่างสม่ำเสมอ

ด้านการเงิน พบว่าความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งรายละเอียดย่อยเรียงลำดับมากที่สุดสามลำดับ ได้แก่ การจัดหางบการเงินเพื่อการตัดสินใจการจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่าย มีความโปร่งใส และ

การรายงานค่าใช้จ่ายแก่สมาชิกโรงสีชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ส่วนความพึงพอใจที่มีค่าต่ำที่สุดด้าน คือ มีการควบคุมและตรวจสอบทางการเงินอย่างสม่ำเสมอ

ความพึงพอใจด้าน	ร้อยละ	การแปลค่า
การประสานงาน	58.40	ปานกลาง
การจัดองค์การ	57.60	ปานกลาง
การสื่อสาร	56.20	ปานกลาง
การเงิน	55.60	ปานกลาง
การดำเนินงาน	54.80	ปานกลาง
การวางแผน	54.20	ปานกลาง
บุคลากร	54.20	ปานกลาง
รวม	55.86	ปานกลาง

ตารางที่ 2 : ตารางสรุปความพึงพอใจต่อการจัดการโรงสีชุมชน

ทัศนคติกับความพึงพอใจของเกษตรกร

จากผลการศึกษาความพึงพอใจและทัศนคติในเชิงปริมาณที่มีผลอยู่ในระดับปานกลางนั้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเชิงคุณภาพโดยใช้การสนทนากลุ่มทำให้พบสาเหตุของทัศนคติและความพึงพอใจดังนี้

ทัศนคติที่มีต่อการจัดการโรงสีชุมชน อยู่ในระดับปานกลางนั้น เนื่องจากการดำเนินงานในรูปแบบคณะกรรมการนั้นมาจากการแต่งตั้งจากผู้นำโดยตำแหน่ง ไม่มีการเปิดโอกาสให้คนในชุมชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการบริหาร ซึ่งระเบียบนโยบายรูปแบบการบริหารจัดการจึงไม่ใช่รูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมตามปรัชญาการก่อตั้งโรงสีชุมชน กล่าวคือ การแก้ไขปัญหาผลิตข้าวจากการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อผลประโยชน์ของชุมชน

ส่วนความพึงพอใจเป็นผลพวงมาจากทัศนคติที่มีต่อรูปแบบการจัดการผสมกับการที่เกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมโรงสีชุมชนที่ผ่านมา แต่ด้วยระบบการจัดการที่ขาดการมีส่วนร่วมดังนั้นก็จึงทำให้ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางตามทัศนคติ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา วัตถุประสงค์ที่ 1) เพื่อศึกษาทัศนคติของสมาชิกเกษตรกรโรงสีชุมชนตำบลทุ่งรวงทอง พบว่า ทัศนคติในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ได้แก่

ด้านเครื่องจักร ทั้งนี้พบว่าทางโรงสียังขาดเครื่องจักรเพื่อใช้ในการกรองขนาดข้าวเปลือกที่ทันสมัย ขาดเครื่องสีข้าวที่ทันสมัยเนื่องจากเครื่องจักรเดิมได้ผ่านการใช้งานมาแล้วเกือบ 10 ปี ทั้งให้เกิดความเสื่อมสภาพและสึกหรอ และยังขาดเครื่องมือที่ใช้ในการขัดเมล็ดข้าวให้ดูขาวเป็นเงา จึงทำให้ต้องนำข้าวเปลือกออกมาสีที่โรงสีเอกชน ซึ่งกลุ่มสมาชิกเกษตรกรโรงสีชุมชนต้องการงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐบาลท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล จัดงบประมาณสนับสนุนในการซื้อเครื่องจักรกลเพื่อใช้ในโรงสีชุมชนต่อไป

ด้านบุคลากร จากการศึกษาพบว่า ทัศนคติของสมาชิกเกษตรกรโรงสีชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ประธานโรงสีชุมชนไม่ได้กำหนดตำแหน่งในการบริหารโรงสีชุมชนอย่างชัดเจน เนื่องจากการปฏิบัติงานจะเป็นรูปแบบของการอาสาสมัครเข้ามาทำ โดยไม่มีเงินรายได้ประจำวันเป็นค่าตอบแทน ทำให้ทุกตำแหน่งเป็นการสมัครใจเลือกของสมาชิกในการปฏิบัติงานที่ตนเองถนัด โดยใช้ประสบการณ์ของตนเอง ซึ่งไม่ได้มีระบบการสรรหาและคัดเลือกบุคลากรในการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารบุคคล จึงทำให้การบริหารงานบุคคลไม่สอดคล้องกับหน้าที่การงานที่ได้รับผิดชอบ และการบริหารงานขาดการมีส่วนร่วมในการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการบุคลากร โดยหน่วยงานที่สามารถให้ความรู้ได้แก่ โรงเรียนพญาหลวงวิทยาคม องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งรวงทอง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกันตนา ตะเกา และคณะ [2] ได้วิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่ออุปสรรคของโรงสีข้าวชุมชน ตำบลทุ่งรวงทอง อำเภอจุน จังหวัดพะเยา ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานด้านทรัพยากรมนุษย์เป็นส่วนที่สำคัญขององค์กรซึ่งปัจจุบัน แต่ละองค์กรได้ให้ความสำคัญในการบริหารงานบุคคล โดยสมาชิกขององค์กรมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละคนอย่างชัดเจน

เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นระบบระเบียบ และสะดวกต่อการดำเนินงาน

ดังนั้นคณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตข้าวตราใบโพธิ์ควรมีการปรับรูปแบบโครงสร้างโดยใช้รูปแบบของสหกรณ์มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานบุคคลต่อไป

ด้านการเงิน จากการศึกษาพบว่า ทัศนคติอยู่ในระดับปานกลางทั้งนี้เป็นเพราะว่าคณะกรรมการโรงสีชุมชนไม่มีผู้เชี่ยวชาญในการจัดทำบัญชีโดยตรง จึงทำให้สมาชิกกลุ่มจัดทำบัญชีกันเอง จึงส่งผลให้การลงบัญชีรายรับ รายจ่าย ในการซื้อขายข้าวสารไม่ชัดเจน ซึ่งสามารถเกิดการทุจริตได้ และราคาข้าวที่ได้จากการซื้อขายของโรงสีชุมชนมีกำไรน้อยเพราะผลผลิตขนาด 20 ตัน สมาชิกต่างคนต่างนำข้าวของตนเองไปบรรจุ ขายเองไม่มีการรวมกลุ่ม ซึ่งคณะกรรมการบริหารควรแก้ปัญหาโดยการจ้างนักบัญชีมาทำหน้าที่ในการจัดวางระบบบัญชี และควรมีการรวมกลุ่มผลผลิตข้าวของ สมาชิกขายรวมกัน โดยใช้ตราสัญลักษณ์ที่กลุ่มกำหนดขึ้น ได้แก่ตราใบโพธิ์ นำมาใช้เพื่อสร้างการให้กับการซื้อ โดยรายได้ควรมีการวางระบบสมาชิกทุกคนสามารถถือหุ้นได้ตามสัดส่วนมากน้อย และแบ่งปันเงิน ตามหุ้นที่ได้ลงทุนไว้อย่างโปร่งใส ซึ่งจะทำให้สมาชิกมีความเข้าใจในเงินที่ตนเองได้รับจากการขายข้าวเปลือก

ด้านการจัดการ จากการศึกษาพบว่า ระดับทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากการจัดสภาพแวดล้อมของโรงสีชุมชนไม่มีลานตากข้าวเปลือกเป็นของตนเอง ทำให้ต้องนำข้าวเปลือกไปตากที่ลานภายนอกของโรงสีชุมชนซึ่งต้องเสียเงินเพิ่ม และคณะกรรมการขาดการประสานงานและชี้แจงประชุมให้กับสมาชิกได้รับทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการซื้อขายข้าวอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งควรเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารโรงสีชุมชนชุดใหม่ โดยควรมีตัวแทนของชุมชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนพญาหลวงวิทยาคม นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งรวงทอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เกษตรตำบล และเกษตรกรผู้ผลิตข้าวเปลือก โดยควรกำหนดหลักการจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการต่อไป

ด้านองค์ความรู้และข้อมูลข่าวสาร จากการศึกษาพบว่า ทศนคติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ เพราะว่า คณะกรรมการโรงสีชุมชนยังขาดการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ ขาดการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ เกษตรตำบล, องค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับราคาข้าว การรับจำนำข้าว เป็นต้น ซึ่งคณะกรรมการควรเป็นตัวกลางในการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อรับทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่สมาชิก มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่สมาชิกเกี่ยวกับการซื้อขายข้าว การตลาด การใช้ปุ๋ย เป็นต้น และควรมีการประชุมสมาชิกอย่างสม่ำเสมอทุกเดือน อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และควรมีช่องทางในการสื่อสารที่เหมาะสม อาทิ การใช้เสียงตามสาย การประชุมโดยใช้โรงเรียนพญาลอเป็นที่ประชุม หรือห้องประชุมขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งรวงทอง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของมณมรกด บัวแดง [4] ได้ทำการวิจัยความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านแม่ตำ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ที่มีต่อประสิทธิภาพการควบคุมภายในของกองทุน ผลการศึกษาพบว่า ด้านข้อมูลข่าวสารระดับความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านแม่ตำ อยู่ในระดับมากที่สุด

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกเกษตรกรโรงสีชุมชนตำบลทุ่งรวงทอง ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของสมาชิกในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยสูงสุดได้แก่

ด้านการประสานงาน จากการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่า คณะกรรมการยังขาดการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ภายนอกอย่างสม่ำเสมอ อาทิ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งรวงทอง, โรงเรียนพญาลอ วิทยาคม, เกษตรตำบล ซึ่งทำให้ขาดการช่วยเหลือทั้งในด้านงบประมาณสนับสนุนกิจการโรงสีชุมชน และดำเนินความรู้ที่จำเป็นในการซื้อขายข้าวเปลือก การบริหารจัดการโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคฝ่ายในการจัดการโรงสีชุมชนร่วมกัน และ ความสามัคคีของชุมชนในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งคณะกรรมการควรประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ควรมีการจัดประชุมร่วมกันทุก

เดือนเพื่อระดมสมองของทุกภาคส่วนได้แก่ ภาครัฐ ภาคประชาชน เพื่อนำมาเป็นประโยชน์ในการจัดการโรงสีชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ด้านการจัดการโรงสีชุมชน จากการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานโรงสีชุมชน มีโครงสร้างการบริหารที่ไม่เหมาะสมกับสภาพการจัดการปัจจุบัน คือ ประธาน รองประธานคณะกรรมการ เป็นเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิ ไม่มีตัวแทนของโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เกษตรตำบล และผู้เชี่ยวชาญภายนอก ซึ่งทำให้โครงสร้างนี้ไม่เหมาะสมและได้เข้ามาเพื่อบริหารจัดการโรงสีชุมชนมาเกือบ 10 ปี ซึ่งควรมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างใหม่ที่เหมาะสมโดยการเชิญผู้นำโรงเรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งรวงทอง เกษตรตำบล กำหนดผู้นำหมู่บ้าน เข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารจัดการร่วมกัน ตัวแทนสมาชิกกลุ่มเกษตรกร และ กำหนดตำแหน่งต่าง ๆ ที่จำเป็นในส่วนงานภายในโรงสีชุมชน โดยดูจากความรู้ ความสามารถ ทักษะในการปฏิบัติงาน และควรมีค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานเป็นรายวัน เพื่อสร้างความพึงพอใจแก่พนักงานในแต่ละตำแหน่ง ซึ่งไม่สอดคล้องกับ อุปสรรค สิ้นแสนสุข [5] ได้ทำการวิจัยการเสริมสร้างและพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงสีชุมชนตำบลชมพูนุ อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงสีชุมชน ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อคณะผู้บริหารงาน เพราะคณะกรรมการส่วนใหญ่ให้ความช่วยเหลือกัน และมีการบริหารงานที่ดี ทำให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการนำข้าวไปสีที่โรงสีชุมชน

ด้านการสื่อสาร จากการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการไม่ได้บันทึก การประชุมอย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้ไม่สามารถสื่อสารสรุปประเด็นสำคัญที่ประชุมทุกครั้ง และไม่มีรายงานการประชุมเพื่อนำมาถ่ายทอดสื่อสารให้สมาชิกเกษตรกรทราบ ทำให้ข้อมูลอยู่ในเฉพาะคณะกรรมการ จึงทำให้มีการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการแทนซึ่งทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนขึ้นได้ในกลุ่มสมาชิก และข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจาก

หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ เกษตรตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีการประสานงานในการติดต่อเพื่อรับทราบข้อมูลทางการเกษตรอย่างต่อเนื่อง จึงขาดข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจในการจัดการผลผลิตข้าวสารของโรงสีชุมชนของคณะกรรมการบริหาร ซึ่งอาจทำให้เกิดการเสียเปรียบหรือขาดโอกาสในการขายผลิตภัณฑ์ข้าวสาร และควรให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ไม่บิดเบือนข้อมูลข่าวสาร และข้อมูลทันต่อเวลาเพื่อประโยชน์แก่สมาชิกเกษตรกร และควรมีการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อรับทราบข้อมูลทางการเกษตรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อถ่ายทอดให้แก่สมาชิกต่อไป ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา โปทาวีและคณะ [1] ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการบริหารงานสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาด้านการให้บริการด้านการฝึกอบรมและข้อมูลข่าวสารเชิงวิชาการพบว่า ระดับความพึงพอใจของสมาชิกมีระดับความพึงพอใจสูงสุด

ด้านการเงิน จากการศึกษาพบว่าความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มสมาชิกไม่มีการจัดทำงบการเงิน ทั้งรายรับ รายจ่ายอย่างเป็นระบบ ไม่มีรายงานค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของกลุ่ม อาทิ ค่าไฟฟ้า ค่าซ่อมบำรุงเครื่องจักรกลการเกษตร ค่าเช่าลานตากข้าว เป็นต้น โดยสมาชิกใช้การจดลงไป ในกระดาษแต่ละครั้ง แต่ไม่มีการรวมข้อมูลทั้งหมดบันทึกโดยจัดแยกกลุ่ม ขาดความรู้ในการจัดทำบัญชีเบื้องต้น และไม่มีผู้รับผิดชอบดูแลด้านการจัดทำบัญชีอย่างชัดเจน

ดังนั้น คณะกรรมการควรจ้างผู้ดูแลด้านบัญชี โดยรับสมัครผู้ที่จบบัญชีในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาบัญชี เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ดูแลบัญชีรายรับ - รายจ่าย และจัดวางระบบบัญชีของโรงสีชุมชน โดยแยกหมวดหมู่ให้ชัดเจน และรายงานให้สมาชิกทุกคนทราบ

ด้านการดำเนินการ จากการศึกษาพบว่าระดับความพึงพอใจของสมาชิกเกษตรกรอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการมอบหมายงานตามตำแหน่งไม่ได้ระบุบุคคลที่ชัดเจนในการรับผิดชอบหน้าที่เนื่องจากการทำงานมีรูปแบบเป็นการ

อาสาสมัครเข้ามารับผิดชอบหน้าที่ ซึ่งไม่สามารถเข้ามาทำงานเป็นประจำทุกวันเนื่องจากสมาชิกเกษตรกรได้ไปทำอาชีพเสริม ได้แก่ คือปลูกกล้วย เป็นต้น จึงทำให้การดำเนินงานภายในโรงสีชุมชนไม่สม่ำเสมอและเมื่อมีสมาชิกเข้ามาติดต่อไม่มีผู้รับเรื่อง ทำให้เกิดการสะดุดในการปฏิบัติงาน และประธานกลุ่มไม่มีการกระจายงานตามอำนาจหน้าที่ แต่ได้ดำเนินการทุกอย่างเพียงฝ่ายเดียว

ดังนั้น ประธานกลุ่มและคณะกรรมการควรกระจายอำนาจให้สมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบอย่างทั่วถึง โดยพิจารณาคนที่มีความรู้ความสามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งต่าง ๆ ภายในโรงสีชุมชน ด้วยความเที่ยงธรรม และควรมีรายได้เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานทำให้สมาชิกสามารถดำเนินการปฏิบัติงานด้วยความพึงพอใจต่อไป

ด้านบุคลากร จากการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการไม่มีการจัดอัตรากำลังของแรงงานให้เหมาะสมกับงานและขาดแรงจูงใจทั้งรูปแบบที่เป็นเงินและรูปแบบความก้าวหน้าในการทำงาน เพื่อจูงใจให้สมาชิกเข้ามาปฏิบัติงานของโรงสีชุมชน

ดังนั้น คณะกรรมการควรกำหนดอัตรากำลังแรงงาน และบรรจุ บุคลากรให้เหมาะสมกับตำแหน่งงานที่รับผิดชอบและควรสร้างแรงจูงใจให้แก่สมาชิกผู้ปฏิบัติงานในรูปของรายได้ที่เสมอภาคเท่าเทียมกัน และควรพิจารณาความดีความชอบให้กับพนักงานที่ปฏิบัติงาน โดยยกย่องคุณงามความดี หรือให้เงินเดือนเพิ่มขึ้นเป็นประจำทุกปีแก่บุคลากรที่ตั้งใจทำงาน และมีความเสียสละ อุทิศตน

ด้านการวางแผน จากการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของเกษตรกรอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการไม่มีแผนในการพัฒนาพนักงานให้มีความรู้ความสามารถ และเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการการทำงานของโรงสีชุมชน รวมทั้งไม่มีการส่งพนักงานไปศึกษาดูงานรูปแบบโรงสีชุมชนที่เป็นแบบอย่างที่ดี ในท้องถิ่นอื่น เพื่อนำมาพัฒนาการบริหารจัดการโรงสีชุมชน ตำบลทุ่งรวงทอง และการวางแผนงานไม่ได้ยึดหลักการมีส่วนร่วมจากทุกภาค

ส่วน อาทิจ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งรวงทอง
โรงเรียนพญาหลวงวิทยาคม เป็นต้น

ดังนั้น คณะกรรมการ ควรส่งพนักงานไป
ฝึกอบรม หรือศึกษาดูงาน หรือเชิญวิทยากรที่มีความรู้
ความสามารถในด้านการจัดการโรงสีชุมชน ด้านการ
จัดทำบัญชี ด้านการวางแผนการตลาด ด้านการ
ออกแบบผลิตภัณฑ์ มาให้ความรู้ และควรยึดหลักการ
ทำงานแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยเชิญ
ตัวแทนเข้ามาเป็นคณะกรรมการบริหารจัดการโรงสี
ชุมชน ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับจุดเดียว วงศ์ภักดี [3]
ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จใน
การดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในจังหวัด
ปราจีนบุรี ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มยังมีขนาดเล็ก และ
สมาชิกมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีแนวโน้มที่จะประสบ
ความสำเร็จในการดำเนินงานมากกว่ากลุ่มที่มีขนาดเล็ก
ใหญ่และมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำส่วนปัจจัยอื่น ๆ ไม่มี
ความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการดำเนินงานของ
กลุ่ม และสมาชิกส่วนใหญ่จะมีระยะเวลาเข้าร่วมสั้น คือ
ประมาณ 1 ปี จึงไม่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จใน
การดำเนินงานของกลุ่ม นอกจากนี้ความรู้ทางด้าน
การเกษตรของสมาชิกกลุ่ม ไม่มีความสัมพันธ์กับ
ความสำเร็จของกลุ่มเพราะสมาชิกส่วนใหญ่มีความรู้ใน
ระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะทั่วไปทัศนคติของสมาชิก

1. ด้านบุคลากร ควรมีการจัดประชุมให้
สมาชิกและผู้นำของโรงสีได้พบปะหารือกันเพื่อ
ต้องการให้สมาชิกในกลุ่มมีความสามัคคีกันมากขึ้น
2. ด้านการเงิน ควรมีการจัดทำบัญชีอย่าง
เป็นระบบและมีความโปร่งใสมากกว่าเดิมและให้มีการ
จ่ายเงินปันผลอย่างสม่ำเสมอไม่ล่าช้าจนเกินไป
3. ด้านเครื่องจักร สมาชิกมีความต้องการ
เครื่องสีข้าวที่ทันสมัยและมีจำนวนเพียงพอต่อการสี
ข้าวในปริมาณที่น้อยลง อีกทั้งยังต้องการให้มีการ
ตรวจสอบเครื่องสีข้าวมากขึ้นเพื่อให้เครื่องสีข้าวและ
อุปกรณ์อื่น ๆ สามารถใช้งานได้อย่างปลอดภัย
4. ด้านการจัดการ ควรมีการวางแผนการ
บริหารงานอย่างเป็นระบบทั้งเรื่องพนักงาน การเงิน
และการประสานงานต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

และควรมีการการจัดประชุมกลุ่มเพื่อชี้แจงผลการ
ทำงานอย่างสม่ำเสมอ

5. ด้านองค์ความรู้และข้อมูลข่าวสาร ควรมี
การจัดการประชุมชี้แจงผลการดำเนินงานให้เกษตรกร
ได้ทราบอย่างสม่ำเสมอรวมถึงการเปิดโอกาสแสดง
ความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ และคณะกรรมการโรงสี
ควรมีการให้คำปรึกษาแนะนำเกษตรกรเกี่ยวกับราคา
ข้าว การจำหน่าย

ข้อเสนอแนะทั่วไปความพึงพอใจของสมาชิก

1. ด้านการวางแผน ทางกลุ่มควรส่งบุคลากร
เข้าร่วมอบรมสัมมนาในเรื่องการบริหารจัดการและการ
ใช้เครื่องสีข้าวที่ถูกต้อง เพื่อให้ข้าวที่ผ่านการสีข้าวออก
มาแล้วได้มาตรฐานและควรกำหนดเป้าหมายแนวทาง
อย่างชัดเจน
2. ด้านการจัดองค์กร สมาชิกต้องการให้
ประธานกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็น
เกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ภายในโรงสีชุมชนได้และ
ควรมีการกำหนดหน้าที่และแบ่งสรรงานตามความรู้
ความสามารถในการทำงานอย่างชัดเจน
3. ด้านบุคลากร ควรพัฒนาบุคลากรให้มี
ความรู้ความสามารถและเข้าใจการใช้เครื่องสีข้าวและ
ระบบการทำงานของโรงสี โดยส่งบุคลากรไปอบรมและ
ศึกษาดูงานในพื้นที่ต่าง ๆ เป็นการเพิ่มความรู้ให้กับ
บุคลากรอีกด้วย อีกทั้งการคัดสรรบุคลากรที่มีความรู้
ความเชี่ยวชาญในด้านการเงิน ด้านบริหารจัดการ เพื่อ
มาทำงานให้กับทางกลุ่มโรงสีชุมชน
4. ด้านการดำเนินการ ควรจะให้คำแนะนำ
และสอนงานให้กับสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้
เกิดความสามัคคีและทำงานร่วมกันได้อย่างตรงตาม
เป้าหมายที่กำหนด
5. ด้านการประสานงาน สมาชิกควรให้ความ
ร่วมมือในการติดต่อประสานงานกับทางหน่วยงานอื่น ๆ
ภายนอก และให้การช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมาย
ภายในโรงสีชุมชน
6. ด้านการสื่อสาร ประธานกลุ่มควรมีการ
รายงานความคืบหน้าของงาน และข่าวสารต่าง ๆ
ให้กับเกษตรกรได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ และควรมี
การประชุมกลุ่มโรงสีชุมชนในทุก ๆ เดือน เพื่อให้

เกษตรกรได้เข้าใจเป้าหมายที่แท้จริงและทันต่อข่าวสารบ้านเมืองตลอดเวลา

7. ด้านการเงิน ควรจัดสรรบุคลากรที่จบด้านการบัญชีมาทำงานโดยตรง เพื่อให้เกิดความถูกต้องและชัดเจนต่อค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ส่งผลให้เกษตรกรเกิดความมั่นใจและไว้วางใจในระบบการเงินอีกด้วย

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้ได้รับความช่วยเหลือจากองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งรวงทอง คณะกรรมการโรงสีชุมชน และชาวบ้านในพื้นที่ตำบลทุ่งรวงทองทุกคนที่มีส่วนช่วยให้ผลการวิจัยออกมาสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้แก้ไขปัญหของชุมชนอย่างแท้จริง

ขอขอบคุณคณะวิทยากรจัดการและสารสนเทศศาสตร์ที่มอบโอกาสให้นักวิจัยได้ทำวิจัยเพื่อชุมชนและผู้ช่วยนักวิจัยทุก ๆ คนที่ทำหน้าที่เป็นผู้เก็บข้อมูลได้อย่างสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

1. กาญจนา โปทาวีและคณะ. ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการบริหารงานสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด จังหวัดเชียงราย. พะเยา. มหาวิทยาลัยนเรศวร; 2547.
2. กันตนา ตะเภา และคณะ. ปัจจัยที่ส่งผลต่ออุปสรรคของโรงสีชุมชน ตำบลทุ่งรวงทอง อำเภอจุน จังหวัดพะเยา. พะเยา. มหาวิทยาลัยพะเยา; 2553. หน้า 111
3. ดุจเดี่ยว วงศ์ภักดิ์. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในจังหวัดปราจีนบุรี. เชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2539. หน้า 68-71
4. มณมรภท บัวแดง. ความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านแม่ต้า อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ที่มีต่อประสิทธิภาพการควบคุมภายในกองทุน. พะเยา. มหาวิทยาลัยพะเยา; 2554. หน้า 49
5. อุบลรัตน์ สิ้นแสนสุข. การเสริมสร้างและพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงสีชุมชนตำบลชมพู อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก. บทความ มิถุนายน.(2547) ได้จาก www.thainafe.com/UBONRAT1.DOC